

بارداری خارج رحمی

اگر تخمک لقاح یافته در هر جای دیگری غیر از داخل رحم جایگزین شود، بارداری نابجا یا خارج از رحم اتفاق می‌افتد. در حالت عادی بعد از اینکه تخمک بارور می‌شود به حرکت خود که از تخمدان شروع شده بود ادامه می‌دهد تا از لوله به رحم برسد و بر سطح داخلی دیواره حفره رحمی جایگزین شود. اگر به دلایل مختلف مثل تنگی لوله‌های رحمی بر اثر چسبندگی ناشی از عفونت یا جراحی‌های شکمی این حرکت متوقف شود، تخمک لقاح یافته ممکن است در محل تنگی لانه‌گزینی کرده و به رشد خود ادامه دهد. با احتمال بسیار کم ممکن است بارداری خارج رحمی در محل‌های دیگری نیز دیده شود. سایر مکان‌های احتمالی جایگزینی تخم لقاح یافته عبارتند از: تخمدان، دهانه رحم و یا بخش‌های دیگر شکم.

عواملی که می‌تواند خطر بارداری خارج رحمی را افزایش دهد:

بارداری خارج رحمی در هر خانم در دوره فعالیت جنسی ممکن است رخ دهد، اما بعضی شرایط احتمال وقوع آنرا افزایش می‌دهد. در ۱۰ سال گذشته، تعداد بارداری‌های خارج رحمی تقریباً سه برابر شده است و اگر شما شرایط زیر را داشته باشید این احتمال بالا می‌رود:

۱. بارداری بعد از بستن لوله‌ها (نوعی جراحی برای جلوگیری دائم از بارداری)
۲. با انجام هر نوع عمل جراحی در ناحیه لگن به خصوص جراحی بستن لوله‌های رحمی یا انجام جراحی باز کردن لوله، خط‌د حاملگی خارج از رحمی افزایش می‌یابد. با این حال

بعد از جراحی های کیست تخمدان و فیبروم، جراحی آپاندیس و یا حتی سزارین قبلی این احتمال بالا می‌رود.

۳. سابقه بارداری خارج رحمی

۴. استفاده از آی یو دی (IUD): اگر در حین داشتن آی یو دی بارداری اتفاق افتاده باشد، احتمال حاملگی خارج رحم وجود دارد.

۵. آسیب دیدگی لوله‌ها ناشی از ابتلا به عفونتهایی که می‌توانند موجب التهاب و عفونت لگن شوند. بیماریهای مقاربتی به خصوص عفونت با کلامیدیا و بیماری سوزاک حتی اگر علائم واضحی نداشته باشند ممکن است سبب درگیری لوله‌ها شوند.

۶. اگر قبلا تشخیص ناباروری برای مادر داده شده و یا درمان شده‌است، از آنجا که برخی از ناباروری‌ها به علت اختلال در لوله‌های رحم رخ می‌دهند، این افراد نسبت به افراد عادی احتمال بیشتری برای بارداری خارج رحمی دارند.

۷. افزایش سن مادر

۸. کشیدن سیگار

حاملگی خارج رحمی

نقاط احتمالی جنین در حاملگی خارج رحمی

موقعیت جنین در رحم در حالت طبیعی

علائم و نشانه های حاملگی خارج از رحم:

۱- وجود علائم و نشانه های حاملگی مانند عقب افتادن قاعدگی مورد انتظار

۲- درد زیر شکم

۳- لکه بینی یا خونریزی

البته این علائم فقط در ۵۰ درصد افراد مبتلا به حاملگی خارج رحمی وجود دارد و تشخیص قطعی حاملگی خارج رحمی با مراجعه به پزشک و انجام اقدامات تشخیصی صورت می گیرد.

تشخیص بارداری خارج رحمی:

- آزمایش خون و اندازه گیری مقدار بتا اچ سی جی (HCG) در خون
- معاینه داخلی از طریق واژن
- سونوگرافی

درمان بارداری خارج از رحم:

اگر بارداری به وضوح در خارج از رحم بوده و اندازه جنین هنوز کوچک باشد شاید بتوان از درمان دارویی استفاده کرد. درمان غیر جراحی یک بارداری خارج رحمی بدون پارگی، با استفاده از نوعی دارو به نام متوترکسات است که به صورت تزریق عضلانی در بیمارستان تجویز می شود. در صورتی که سطح βHCG پس از این روش درمانی منفی شود، نشانه به پایان رسیدن بارداری است.

در صورتی که بسته به شرایط بیمار امکان استفاده از درمان دارویی وجود نداشته باشد و یا در حالتی که جان مادر در خطر است از جراحی استفاده می شود. جراحی به دو روش باز (برش عرضی قسمت پایین شکم یا برش طولی) و یا به روش بسته (لاپاراسکوپی) قابل انجام است.

واحد آموزش به بیمار- مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی حضرت رسول اکرم (ص)

آموزش به بیمار

کد ۵۱

بارداری خارج رحمی

مطربیم‌کننده: مهین قاسمی (کارشناس ارشد آموزش

بهداشت و ارتقا سلامت)

تاییدکننده: دکتر نازر خلگیره (فوق تخصص لپاروسکوپی زنان،

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

سال ۱۴۰۳

آدرس: خیابان سارخان - خیابان نیایش - مجتمع آموزشی درمانی حضرت رسول اکرم (ص) - تلفن: ۶۴۳۵۱

<http://hrmc.iums.ac.ir/>